

Átvett műveket tartalmazó tankönyvek interneten történő ingyenes hozzáférhetővé tételével kapcsolatos szabályok

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény rendelkezéseinek értelmében:

34.§ (2) Nyilvánosságra hozott irodalmi vagy zenei mű, film részlete, vagy kisebb terjedelmű ilyen önálló mű, továbbá képzőművészeti, építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás képe, valamint fotóművészeti alkotás szemléltetés érdekében *iskolai oktatási célra, valamint tudományos kutatás céljára* a forrás és az ott megjelölt szerző megnevezésével a cél által indokolt terjedelemben átvehető, feltéve, hogy az átvevő művet *nem használják fel üzletszerűen*. Átvételnek minősül a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az idézést meghaladja.

(3) A (2) bekezdésben említett átvevő mű *nem üzletszerű többszörözéséhez és terjesztéséhez nem szükséges a szerző engedélye*, ha az ilyen átvevő művet az irányadó jogszabályoknak megfelelően *tankönyvvé vagy segédkönyvvé nyilvánítják*, és a címloldalon az iskolai célt feltüntetik.

Tankönyvek esetében az átvétel tehát akkor jogszerű,

- A) ha megfelel a törvényben meghatározott iskolai célnak, az átvevő mű tankönyvvé nyilvánítása megtörtént,
  - B) az átvétel terjedelme az oktatási, pedagógiai célhoz igazodik,
  - C) az átvevő mű feltünteti az átvétel forrását és a szerző nevét,
  - D) nem sérelmes a mű rendes felhasználására, és nem sérti indokolatlanul a szerző jogos érdekeit.
- A fenti négy feltétel teljesülése esetén az átvételhez nem kell engedélyt kérni a szerzőtől.*

Megjegyzések:

- Az A pont kapcsán: a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény 2. §-ának (1)-(2) bekezdése értelmében:
  - (1) Tankönyvként az a nyomtatott formában megjelent vagy elektronikus adathordozón rögzített könyv hozható forgalomba, amelyet miniszteri rendeletben meghatározott eljárás keretében
    - a) tankönyvvé nyilvánítottak továbbá felvettek a hivatalos tankönyvjegyzékbe vagy
    - b) az oktatásért felelős miniszter nyilvános pályázati eljárás keretében meghatározott évfolyam, műveltségi terület, tantárgy vonatkozásában kiválasztott és ennek alapján a hivatalos tankönyvjegyzékbe történő felvételéről döntött.
  - (2) A tankönyv borítóján vagy a belső címloldalon jól látható módon fel kell tüntetni a tankönyvvé nyilvánítás tényét, a jogerős határozat számát, időpontját. A digitális tananyag jóváhagyására, valamint a nevelési-oktatási program részeként jóváhagyott információhordozók és feladathordozók tankönyvvé nyilvánítására a könyv tankönyvvé nyilvánítására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni;
- A B pont kapcsán: az átvétel terjedelmét illetően nincs írott általános szabály, azt az iskolai oktatási cél eléréséhez minimálisan szükséges mennyiség határozza meg;
- A D pont kapcsán: A felhasználás a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések alapján is csak annyiban megengedett, illetve díjtalan, amennyiben nem sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit, továbbá amennyiben megfelel a tisztesség követelményeinek és nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra. Ebből

következik, hogy eleve oktatási, ismeretterjesztési célból készült művekből nem lehet szabadon átvenni, mert ez az eredeti mű beszerzését helyettesítené.

Terjesztés vs. online hozzáférhetővé tétel

A *terjesztés* "a műpéldányok olyan, a nagyközönségnek rendelkezésre tartása és forgalomba hozatala, ami a példányok tulajdonosváltását jelenti".

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) az *internetes lehívásos interaktív felhasználást* a mű nyilvánosságához közvetítésének joga körében szabályozza. A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy művét - másként, mint sugárzással vagy a (7) bekezdésben szabályozott módon - a nyilvánosságához közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. E joga kiterjed különösen arra az esetre, amikor a művet vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg [Szt. 26. § (8)].

„A szerzői jogi oltalom alatt álló művek online hozzáférhetővé tétele (internetes vagy akár mobil távközlési hálózaton) bár a végpontokon eredményezhet műpéldányokat is [lásd a 18. § (2) bekezdéshez írt 2.2. pontot], *mégsem terjesztés*, mert nem maga a dologi műpéldány kerül forgalomba (kerül át), hanem a jelátvitellel a küldő és fogadó között a rádiósugárzáshoz hasonló nem anyagi (nem a hordozóval együtt mozgó) műkövetítés történik.”¹

Az interneten történő nyilvánosságához közvetítés tehát a terjesztés jogától eltérő kizárólagos szerzői jog, ezáltal az átvett műveket tartalmazó tankönyvek interneten történő ingyenes hozzáférhetővé tétele mindenképpen szerzői jogi engedélyhez kötött tevékenység. Fentiek miatt az Szt. 34. §-ának (3) bekezdése szerint tankönyvnek minősülő **átvevő mű interneten történő nem üzletszerű nyilvánosságához közvetítése még abban az esetben is a szerző kizárólagos engedélyéhez kötött**, ha maga az átvétel indokolt mértékű volt, a forrás és szerzőt megfelelően megjelölték [Szt. 34. § (2)] és a címloldalon az iskolai célt feltüntették.

Bene Tamás
2013. január 10.

---

¹ A Szerzői Jogi Törvény Magyarázata, szerk.: dr. Gyertyánfy Péter, Complex Kiadó Jogi és Tartalomszolgáltató Kft. Budapest, 2006, 137. oldal